

ОНЬСОН ҮГЭНҮҮД

**1) Алтан хайрцаг цоо суусан
жэргэмэлээс аяараа ниисэсэн борбилоо
золтой**

(Воля птичке дороже золотой клетки)

**2) Ганса сусал-гал болохогүй, ганса хүн-
хүн болохогүй**

(Одна головня-не огонь, один человек-не человек)

**3) Сайн нүхэрөөс цайны бал халдаха, муу
нүхэрөөс муугы бал халдаха**

(От хорошего друга липнет хорошее, от плохого-плохое)

4) Зундаа бэлэссэн - үбэлдөө тусты

(Заготовленное летом пригодится зимой)

**5) Нэрэ олохо – насны, нэрээ хогорхо -
үдэры**

(Ищут имя всю жизнь, а теряют в один день)

6) Горхо хараагүй аад, готолоо бү тайла

(Не увидев речки, не снимай обувь)

**7) Хүтэлөө дабахынь хараагүй аад, хүлэг
гэжэ бү магта**

(Пока не перевалил хребет, не хвались, что у тебя хороший конь)

**8) Хүлэс гаргангүй олсон ем хүны зөөри
болкүй**

(Легко найденное не будет богатством)

**9) Осо гаталсан хойно онгосо үгэсны
хэрэггүй**

(После переправы лодку не надо подавать)

**10) Булхай булчангаараа гараха, буруу
санаа амаараа гараха**

(Как ни хитри, а всё выйdet наружу)

**11) Худал үгэ үндэсгүй, хуурай модо
намаагүй**

(Ложное слово-без корня, сухое дерево - без листьев)

**12) Хүны гараар могой барюулха,
өөрынгөө гараар үрмэ бариха**

(Змею ловить - чужими руками, а пеньки снимать - своими руками)

**13) Галуу дурайжа байсаар турлааг
осондо орожо үхэхэ**

(Ворона, подражая гусю, вошла в воду и погибла)

**14) Хүнжэлынгөө хирээр хүлөө жиихэ,
хүны хирээр үгэ хэлэхэ**

(По своему одеялу протягивай ногу, по человеку определяй, как разговаривать)

**15) Хара хирээ дальбараагаа сагаан
гэжэ санадаг, хадхууртай заряа зулзагаа
зөөлэхэн гэжэ санадаг**

(Чёрный ворон считает своего птенчика

Иллюстрация: суржэнгээ гэрэл зураг абаба

белым, а колючий ёж своего дитёныша - мягоньким)

16) Хүны тосоноос өөрын осо дээрэ

(Своя вода лучше чужого масла)

**17) Хэхэдээ хэмжүүрээ мэдэ, хэлэхэдээ
үгөө шалга**

(Когда делаешь, мерку знай, а когда говоришь, слово своё проверяй)

**18) Сэсэн хүн хүны бэрхыг магтаха, тэнэг
хүн өөрынгөө бэрхыг магтаха**

(Умный хвалит других, глупец - сам себя)

**19) Дэгэлээ шэнээсэннь гамна, нэрээ
сэбэрээсэннь гамна**

(Береги шубу, пока она новая, береги честь, пока она не запятнана)

20) Ехээр хэлэнхаар, ехээр хиисэн дээр

(Чем много говорить, лучше много делать)

**21) Зуун улаан үхэрты байнхаар, зургаан
сайн нүхэрты байсан дээр**

(Чем иметь 100 крупных волов, лучше иметь 6 хороших друзей)

**22) Танилты хүн талын шэнээн, танилгүй
хүн альганай шэнээн**

(У кого много друзей, широк, как степь, нет друзей, узок, как ладонь)

**23) Тэнэг сэсэн хоёр хөөрэлсэжэ
шадакүй, тэмээ ямаа хоёр мүргэлдэжэ
шадакүй**

(Умный и дурак не могут беседовать, верблюд и коза не могут бодаться)

**24) Үгэхэб гэсэн зуун түхэригөөс, үгтөөд
байсан зуун мүнгэн дээрэ**

(Чем обещанные 100 рублей, лучше отданный 1 рубль)

25) Ан алаагүй аад, арсынь бү хуваа

(Не убив зверя, не дели шкуру)

**26) Эхилээвэл - дуусаха, бэдэрээвэл -
олохо**

(Начал - надо довести до конца)

**27) Үрсэн шарха эдигэдэг, үгын шарха
эдигэдэггүй**

(Рана от порезов заживает, а рана от слов не заживает)

**28) Долоо дахин хэмжээд, нэгэ дахин
тайра**

(Семь раз отмерь - один раз отрежь)

**29) Хүны хэлэхэдээ, бүргэд болохо,
өөрынь хэлэхэдээ, үндэгөө дарсан тахья
болохо**

(Когда критикует других, становится как орёл, а когда критикуешь самого, то становится как курица-наседка)

*Ава эжын сургаал сайхан,
Алтан нараны туяа сайхан.*

*Авын сургаал алта,
Эжын сургаал эрдэни.*

*Авыгаа санавал, авгыгаа түшэ,
Эжыгээ санавал, нагацыгаа түшэ.*

*Аваты хүны ара дулаан,
Эжыты хүны энгэр дулаан.*

*Хада хабцагайн чулуу хатуу,
Ава эжын сургаал хатуу.*

*Аха дүү эбтэй вэл,
Алта мүнгэш хэрэггүй.*

Ахын хэшэг дүүдэ олдохгүй.

*Ахамадаа хүндэлхэ - цэцэны тэмдэг,
Арсалдажа хэрэлдэхэ - тэнэгийн тэмдэг.*

*Буруу үсхэсэн хүүхэд
Буханы хүзүүнээс хатуу.*

*Хайртай хүүхэдээ хатуу үгэ хэлэжэ сурга,
Хайртай морёо хазаартайнь үвэс*

эдюулжэ, осо уулгажа сурга.

*Жэлдээ сайн явсан, шэнэлхэдээ мэдэгдэхэ,
Залуудаа сайн явсан, үтэлхэдөө*

мэдэгдэхэ.

*Залуу хүн нэрэндэ дурты,
Хүгшэн хүн дэрэндэ дурты.*

*Үтэлхэ цагта үри хүүхэдын эрхээр.
Эшэгэ эвэрээ оргоход, эхыгээ мүргэдэг.*

*Насны гэрэл эльчтэй, нагаса хүн хүндэтэй.
Ургаха цагтаа эхэ эцэгийн эрхээр,*

*Эдир цагтаа эхэнэрын эрхээр,
Үтэлхэ цагтаа үри хүүхэдын эрхээр.*

*Угаа мэдэхгүй хүн,
Усаа олохгүй малтай адли.*

*Хүн ахатай, дээл захатай.
Хүн болохо багаасаа,*

*Хүлэг болохо унаганаасаа.
Гэдэсээ касхадаа гэрээ бү марта,*

*Гэргэны аваад, эжыгээ бү марта.
Авынгаа амидыда*

Арзагар сахал бү тавь.

ЭМХИДХЭН БАЙГУУЛАГШАД:

Буряад Уласай Толгойлогшо,
Буряад Уласай Арадай Хурал,
Буряад Уласай Засагай газар

Захирал-юрэнхы эрхилэгшэ
Д.Н. Болотов

Хабсаргалтын эрхилэгшэ -
Б.С.Жанцанова

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ

В.Б. Цыбикжапов, С.Р. Тэлин, И.Н. Доржиева,
О.А. Алсыева (Буряад Уласай Засагай газар),
В.А. Павлов, Ц.Д.Э. Доржиев, Т.Е. Мантатова,
А.Д. Цыбиков (Буряад Уласай Арадай Хурал),
А.В. Махачкеев, Н.Б. Цыбикова.

Утаһанай дугаарнууд:

21-54-54 - захирал, хүлээн абаха таһалга
21-35-95 - захиралай орлогшо

21-68-08 - эрхилэгшэ
21-64-36 - нарин бэшэгэй дарга

21-67-81 - сонин барлаха таһаг
21-64-36 - сэтгүүлшэд

21-55-97 - сэтгүүлшэд
21-06-25 - "Байгал" сэтгүүлэй редакци

21-60-21 - "Байкал" сэтгүүлэй редакци
21-62-62 - сурталшалгын (рекламын) таһаг

21-50-52 - хэблэл дэлгэрүүлгын таһаг

РЕДАКЦИН БА ХЭБЛЭГШЫН ХАЯГ:

670000, Улаан-Үдэ хото,
Каландаривилин гудамжа, 23

"Буряад үнэн" Хэблэлэй байшан"
гэһэн Буряад Уласай гүрэнэй бээ

дааһан эмхи зургаан
Индекс 50901

Хэлхээ холбооний, мэдээсэлэй техно-

логинуудай болон олоной харилсаанай
федеральна албанай Буряад Уластахи
хэлтэстэ захиргаанда сонин бүридхэлдэ
абтаа.

2013 оной июлиин 29-эй ТУ03-00304
дугаартай ПИ-гэй гэршэлэлгэ
www.burunen.ru
e-mail: unen@mail.ru

"Буряад үнэн" Хэблэлэй байшанда сонин
хэблэлдэ бэлдэгдээ.

"Уласай типографи" гэһэн
ПАО-до хэблэгдээ.

Типографин хаяг: 670000,
Улаан-Үдэ хото, Бурсоевой гудамжа, 13

Түсэбөөр хэблэлдэ тушаагдаха саг:
8.12.2022 он, 18.00; бодото дээрээ:
8.12.2022 он, 18.00;

Хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй.
2975 - дахи дугаартай захил.

Хэнэг - 999. Сүлөөтэ сэн.

Редакцида материалнууды электронно
хаягаар эльгээхэ шукала.

Редакцида ороһон материалнууд
шүүмжэлэгдэдэггүй, авторнуудтань
бусаагдадаггүй.

Үгтэһэн материалнуудай түлөө автор
харюусалгатай. Соносхолнуудай удхын
түлөө редакци харюусадаггүй, бүхы
асуудалнуудаар реклама үгтэһэн эмхидэ гү,
али хүндэ хандаха.

*- Түлбэритэ материалнууд
Сурталшалгын (рекламын) таһаг:
13-дахи кабинет.

e-mail: bairma.zhantsanova@yandex.ru
Тел.: 89024550332